

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11.02.1987, sp. zn. 3 Cz 85/86, ECLI:CZ:NS:1987:3.CZ.85.1986.1

Číslo: 26/1990

Právní věta: Ustanovenie § 180 ods. 2 O.z. sa použije obdobne (§ 496 O.z.) aj na tie prípady, v ktorých za trvania manželstva bolo nadobudnuté právo na družstevný byt manželmi, ktorých manželstvo zaniklo rozvodom a do smrti jedného z týchto rozvedených manželov nedošlo medzi nimi k dohode alebo k rozhodnutiu súdu o zrušení uvedeného práva a o tom, kto z nich bude ako člen stavebného bytového družstva byt užívať (§ 177 ods. 2 O.z.)

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 11.02.1987

Spisová značka: 3 Cz 85/86

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Družstvo stavební bytové, Hospodaření s byty, Právo osobního užívání bytu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 180
§ 496

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Poručitelka A. S. zomrela 19. 11. 1985 bez zanechania závetu. Ako dedičia zo zákona prichádzali po nej do úvahy deti M. S. a B. S. Dedičstvo dedičia neodmietli.

Na projednávání konanom 16. 1. 1986 štátne notárstvo v Prešove svojím rozhodnutím č. k. D 1776/85-9 určilo všeobecnú cenu majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 42 522,- Kčs. Súčasne určilo, ktoré z hnutelných vecí patria do dedičstva po poručiteľke a ktoré z hnutelných vecí z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov patria pozostalému manželovi. Do dedičstva zahrnulo aj polovicu zostatkovej hodnoty členského podielu v stavebnom bytovom družstve v sume 13 061,- Kčs.

Rozhodnutím z 21. 2. 1986 č. k. D 1776/85-14 štátne notárstvo určilo, že zo sumy 1496,10 Kčs, patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pripadá do dedičstva 784,05 Kčs a zvyšok 748,05 rozvedenému manželovi.

Napokon rozhodnutím z 21. 2. 1986 č. k. D 1776/85-15 určilo všeobecnú cenu majetku a čistú hodnotu dedičstva sumou 22 009,10 Kčs a vykonalo vyporiadanie dedičstva podľa ustanovenia § 40 ods. 1 písm. d) Not. por. tak, že dedičstvo nadobúdajú deti M. S. a B. S., každé v jednej polovici.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že týmito rozhodnutiami štátneho notárstva bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 Not. por. pri svojej činnosti štátne notárstvo vychádza zo skutočného stavu veci, dbá o určitosť právnych vzťahov a o predchádzanie sporom.

Podľa ustanovenia § 35 Not. por. štátne notárstvo zistí majetok poručiteľa a jeho dlhy a vykoná súpis aktív a pasív. Pokiaľ medzi účastníkmi zostali sporné aktíva alebo pasíva, postupuje podľa ustanovenia § 18 Not. por. Podľa ustanovenia § 37 ods. 1 Not. por. štátne notárstvo určí všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiteľa.

V prejednávanej veci sa štátne notárstvo týmito ustanoveniami neriadilo a s odkazom na ustanovenie § 34 ods. 1 Not. por. rozhodnutiami zo 16. 1. 1986 č. k. D 1776/85-9 a z 21. 2. 1986 č. k. D 1776/85-14 určilo, ktoré veci z bezpodielového spoluvlastníctva manželov patria do dedičstva a ktoré rozvedenému manželovi, hoci tento postup štátneho notárstva podľa ustanovenia § 34 Not. por. sa vzťahuje len na bezpodielové spoluvlastníctvo poručiteľa a pozostalého manžela.

V danej veci však v čase úmrtia poručiteľky nebol jej manželom J. S., nakoľko ich manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu v Prešove z 21. 8. 1985 č. k. 9 C 960/85-15 právoplatne rozvedené. Preto bezpodielové spoluvlastníctvo poručiteľky a jej bývalého manžela zaniklo podľa ustanovenia § 148 ods. 1 O. z. Otázkou, ktoré veci, prípadne aká ich časť z bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a jeho bývalého manžela patria do dedičstva, malo si štátne notárstvo vyriešiť mimo rámce postupu podľa ustanovenia § 34 Not. por. 1) Tu už štátne notárstvo nevykonáva určenie v zmysle ustanovenia § 34 Not. por. samostatným rozhodnutím, ale len v rámci zisťovania majetku poručiteľa pre vykonanie súpisu aktív a pasív zisťuje rozsah bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa s bývalým manželom a vychádzajúc z hľadísk uvedených v ustanovení § 150 O. z. uvedie aktíva a pasíva z tohoto spoločného majetku do súpisu aktív a pasív dedičstva po poručiteľovi. Na jeho základe potom vydá rozhodnutie podľa ustanovenia § 37 ods. 1 Not. por.

Štátne notárstvo nevenovalo náležitú pozornosť ani zisťovaniu majetku poručiteľky. Preto záver vyjadrený v rozhodnutí zo dňa 21. 2. 1986 č. k. D 1776/85-15 o určení všeobecnej ceny a čistej hodnoty dedičstva sa javí ako predčasný. Preto treba zistiť, či iba poručiteľke vzniklo právo na pridelenie družstevného bytu v zmysle ustanovenia § 154 O. z., prípadne kto a z akých prostriedkov zaplatil členský podiel. 2)

V prípade, že poručiteľke vzniklo právo na pridelenie družstevného bytu pred uzavretím manželstva, rozvodom manželstva zaniklo právo spoločného užívania bytu (§ 177 ods. 2 O. z.), ktoré vzniklo uzavretím manželstva (§ 176 ods. 1, 2 O. z.).

V prípade, ak bolo právo na pridelenie družstevného bytu nadobudnuté za trvania manželstva, zostal členom družstva pozostalý manžel a jemu patrí členský podiel; k tomu prihliadne štátne notárstvo pri vyporiadaní medzi dedičmi a pozostalým manželom (§ 180 ods. 2 O. z.), pokiaľ ide o zostatkovú hodnotu členského podielu v stavebnom bytovom družstve. Takisto treba obdobne (§ 496 O. z.) postupovať, ak ide o bývalého manžela v tých prípadoch, v ktorých za trvania manželstva bolo nadobudnuté právo na družstevný byt manželov a v čase od rozvodu do smrti jedného z týchto rozvedených manželov nedošlo medzi nimi k dohode alebo k rozhodnutiu súdu o zrušení uvedeného práva, ako aj o tom, kto z nich bude ako člen stavebného bytového družstva byt užívať.

Štátne notárstvo porušilo svojím postupom v konaní a svojimi rozhodnutiami zákon v ustanoveniach §

4 ods. 1, § 34, § 37 ods. 1, § 40 ods. 1 ot. por. v spojení s ustanoveniami § 148 ods. 1 a § 172 ods. 2 O. z.

Poznámky pod čarou:

1) Pozri č. 50/1985 [str. 548 - 549] Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.

2) Porov. rozhodnutia uverejnené pod č. 43/1972 a č. 46/1972 Zbierky rozhodnutí a stanovísk.